

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 16
MARS
1929

Hänvisas till

A N S L A G S T A V L A N
FÖR KRETSSAMMANTRÄDEN

i föreliggande häfte å sid. 68.

---

*Min
Tvättmedel!*

Det svenska kvalitets-tvättmedlet

med Husmodersföreningarnas Riksförbunds garantimärke, som Versa erhållit efter att med glans ha bestått ett åtta månaders officiellt prov vid svenska statens provningsanstalt, varvid faststälts Versales oskadlighet och synnerliga lämplighet för vad tvätt som helst.

50 öre paketet.

Dubbelpaket 90 öre.

HERTHA

ÄRGÅNG XVI

MARS 1929

HÄFTE 3

Vägen till en djupare samhällsgemenskap.

Det stod ett ensam hus helt nära en landsväg, och det huset stod och brann. En resande, som råkade fara förbi, varnade en rad överksammanne, som stod och tittade på: "Hur kan ni stå så här utan att skynda till för att släcka", ropade han (för att sedan få fart på dem). "Vi hör inte till socknen", svarade de helt lugnt.

Det är en sann historia. Och i en viss mening är den ännu giltig. Visserligen är det numera inte sockengränserna, som avgränsar solidariteten så där. Utan andra gränser: åsikter, yrken, ålder och parti. Vi dömer oss ej sällan till enögdhet i onödan och därav följande brist på solidaritet. I stället för att se tingen i stort, klipper vi ut en liten bit av det sociala och politiska landskapet, och det fixerar vi så träget och så isolerat, som hade det varit ett brott att låta blicken gå vidare. Kanske någon erinrar sig en tingest, som kallades "fönsterspegel" — den har också ett fulare namn. Den som satt och såg på tillvaron genom en sådan spegel, fann det ofta alldeles överflödigt att gå ut på torg och gator — man kunde ju få så mycket underhållning ändå, tack vare den lilla spegelbiten! (Den är bortskaffad från fönstren, den där spegeln, men den finns kvar i politik och annat.)

Det kunde väl hända att man i en fart blev uppryckt från sin utsiktsplats vid

spegeln genom någon katastrof, alldeles som madamen i Andersens Eventyr, hon, som då eldsvådan bröt ut, "blev så befibbet, at hun tog sine Guldörenringe af Örene og puttede dem i Lommen — for dog at redde Noget". Föga bättre bär vi oss stundom åt, när vi helt hastigt upptäcker, att något tillstånd måste "ändras", och yrvakna rusar upp för att hjälpa. Det må nu aldrig så mycket nämnas "reform", vad vi sålunda åstadkommer i politiskt avseende, det blir ändå bara en omplacering av samma gamla förutsättningar.

Jag skall lugnt lämna alla partiprogrammens smörgåsbord orörda i detta sammanhang. Ty det som ligger mig om hjärtat här, är något mycket viktigare än ett särskilt politiskt tänkesätt. Det är ett allom gagneligt viljosätt, som skulle vara till största båtnad inom politiken — vilken partiställning man än månde intaga. Men icke blott där, utan inom varje livsförhållande. Detta "viljosätt" skulle framför allt gå ut på en djupare mänsklig solidaritet, som räckte till också för en annan "sockens" hus, i fall det händelsevis brann mitt för näsan på oss, men ej blott ett tillfälligt medlidande med människorna, utan en vilja att gå till grunden med missförhållandet ur det vidast möjliga perspektiv på saken.

Det finns många som gått och väntat, att en djupare mänsklig solidaritet skulle

omsättas genom kvinnorna, inte därför att vi är "bättre" som hälit, utan helt enkelt därför att det är den uppgiften som framför allt ropar på lösning i det ögonblick vi tar våra första steg ute i politiskt liv. I sin "Grammar of Politics" (1927) skriver Harold Laski: "Varje synpunkt på det moderna samhället uppenbarar, hur oerhört många människor som sakna sinne för det allmänna. De leva envist instängda i en trång sfär av privatintressen. De varken söka förstå tendensen bakom de sociala strömningarna eller ens på vilket sätt dessa påverka det speciella läge de själva intaga. De se på konflikter i det allmänna säson på något som alledles icke angår dem, t. o. m. utan det intresse man har för ett drama, där andra spela. Det enda de begära är att deras privatförhållanden lämnas ostörda av varje slags offentlig förändring". Dessa hårda ord avse givetvis att väcka sovande ur alla kön och läger. Att sakna sinne för det allmänna och brista i solidaritet har i grunden mycket gemensamt, fast det förra räknas som förståndssak och det senare som känslorak.

Kanske kommer man det onda närmast inpå livet genom att ange dess art som splittring, splittring mellan själskrafterna, mellan människorna och i samhället. De stora nationernas politici uppför då och då små teaterrepetitioner på avvärning, medan rustningarna pågår bakom — eller utan — kulisserna. De olika åldrarna ser på varandra med främlingsögon. Familjen går isär. Och

könen strider ej blott inom familjen utan också på arbetsmarknaden.

Det skickesedigraste är kanske splittringen inom individen; den står i allra djupaste samband med splittringen inom samfundet. Låt en enda människa vilja något helt, av varje muskelfiber, varje nerv, varje dröm och varje tanke — och hela ordningen omkring henne blir en annan. På samma sätt med samhället i stort — där en lyftningens väg går fram, drunknar split och splittring i samma stora bölja. Men man kan lyftas bakåt genom att ignorera de nya behov, som vållar en splittring. Och man kan lyftas framåt genom att de nya behoven organiseras in i det hela till en rikare livsform.

I samma stund folken verkligen lyftes in i den mentalitet, som 'nationernas förbund' förutsätter, då skulle detta upphöra att vara en ny uppsättning kulisser kring spelet om makten och i stället bli allvar och verklighet. Programets logiska riktighet bestrider inget. Men program och tänkesätt äro kostymer, ibland t. o. m. paradkostymer. Det behövs levande viljor i kläderna, för att de skola bli hölje för verklighet och vandra vidare från klädkammaren. Vilken form av nutidsnöd vi se in i, så finner vi förträffliga program till hands för dess avhjälpan. Men så länge den mentalitet, som sätter dem i aktion, förblir den gamla, blir reformerna ingenting annat än förflyttningar, som påminner om madamens räddade örhängen.

Vi behöver emellertid inte röra oss med så stora kvantiteter som nationer.

Obs! **SKRIVUNDERLÄGG** **Obs!**

Specialtillverkning, välkänd sedan många år.

Monogram i **ÄKTA LÄDERPLASTIK** efter beställning.

Läderplastik färgas och monteras omsorgsfullt.

Ernst G. Svedberg, Jungfrugatan 6, Stockholm. Tel. Ö. 1768.

OBS! Sveriges första tillverkare av finare Skrivunderlägg. OBS!

Vi kan börja med individen, familjen och arbetet. Ty därvidlag är ingen av oss "utsocknes".

Individ — det betyder ju bokstaveligen vad som inte kan delas, en helhet, som mister sitt väsen, inte bara om man tar huvudet av den — det räcker för övrigt ej alltid — utan också om de själsliga krafterna är inbördes söndrade. Hur vore det rimligt, att en människa, som själv representerar en förvirrad och lös massa framspringande böjelser och verksamheter, skulle kunna förhjälpa till solidaritet? Det ena lagret inom henne vill något helt annat än det andra; hon tror sig vilja en sak, men det är en helt annan tendens, som driver henne i motsatt riktning omt hennes utfästelser. Jag talar inte här om sjuka människor — det får doktorerna göra, utan om oss som går omkring och kallas friska.

Det finns ett urgammalt medel för inre samling, som knappast fattas ens i de lägsta religioner. Detta mäktiga bote-medel har helt omärkligt sipprat bort ur en större del av den så kallade kristenheten. Visst strömmar skaror alitjamt till kyrkor och frikyrkor, men för inre samling är det mindre betydelsefullt att gå hit eller dit än att mäktat vara tyst och allena, se sin splittring klart i ögonen och nå bortom den till en region, där det är klart och djupt och stilla. Icke är detta blott lämpligt för "de religiösa". Det är i hög grad lämpligt för alla sorters folk, vad de än tro eller icke tro, ett behov lika självklart som daglig tvagning och dagligt bröd, fast det bli-

vit "omodernt". Om envar av oss, som rusar omkring i denna tid för att göra "social" eller annan nytta, oberoende av våra tänkesätt, ägnade en kvart varje morgon åt inre samling, då skulle vi inte bara hänga mycket bättre ihop själva, vi skulle också ha en klarare blick för sammanhanget i tillvaron. Den urgamla livsregeln "känn dig själv" betyder också ett mycket djupare förstånd på de andra människorna. Folk, som jag i mitt splittrade tillstånd endast förnimmer från deras (ofta splittrade) yt-lager, mäktar jag i mitt samlade tillstånd på helt annat sätt inifrån bedöma och därför också få verkliga beröringspunkter med. Man skall inte tro för anspråkslöst om sådan där solidaritet i smått. Ty hela den andliga belägenheten förvandlas, där det i någon myrstack av människor, som löper om varandra, finns ett enda centrum för djup gemenskap, en enda "nästa" bland världens millioner som man i verklig solidaritet älskar som sig själv. En varelse — kanske två — har därvid kommit ut ur det psykiska kalkskal, där ett väsen ligger "incurbatus in se" (inkrökt i sig själv), och nått någon grad av frihet.

Familjebandet var av ålder den starkaste symbolen för solidaritet. "En för alla, alla för en". Husbondeväldet, hemhushållningen, den lokala samvaron utgjorde en real inhägnad kring familjebegreppet, till förstärkning av en viss solidaritet gentemot yttrevärlden. Men den gamla solidariteten är förvittrad. "Våra föräldrar och herrar" har mängen gång avslöjats som oförståndiga, omog-

Naturligt alkaliskt RAMLÖSA-VATTEN

Förnämlig Bords- och Hålsodryck, — Verksam mot Gikt, Reumatism och Njurlidande. — *Hovleverantör till:* H. Maj:t Konungen o. H. K. H. Kronprinsen av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

na barn. Arbetsgemenskapen, som gjorde hufvader och husmoder till mästare och barnen till lärlingar, på åkern, i hantverket eller i hushållet, är längesedan genombruten. Och själva den lokala enheten utgör för större delen av dygnet en chimär: fadern arbetar på sitt håll, modern på sitt, skolan slukar barnen. Det finns fullt upp av individuella intressen, men ytterst få familjella. Själva ättbandet, grundväven till samhället, har genomkorsats av ett otal förbindelsestrådar av helt annan beskaffenhet. Idégemenskap och personlig attraktion råar på ättbandet, åtminstone ser det ut så. Om familjen skall fortleva som samfundscell, måste vi ovillkorligen organisera den så, att icke blott blodsbandet, utan också personliga och ideella attraktioner, betryggar dess inre enhet. Westermarck hävdar visserligen att ur den sexuella attraktionens synpunkt kamratskap mellan flickor och gossar är ett oting, som minskar polariteten mellan könen. Men han räknar därvid med en mycket primitivare mänsklighet än den, där blodsbandet har så många andra medtävlare i fråga om solidaritetskraft. I den mån den naturgivna enheten upphör att ensam vara tillräckligt bindande, måste kvalifikationerna för föräldraskap bli mera krävande, för att familjen skall kunna sammanhållas till ett och ej blott bestå av medlemmar, som sinsemellan saknar intressegemenskap. I en tid, då väldiga politiska strömningar till höger och vänster gör allt för att av ungdomsgrupper bilda "celler" av den art, att "det nya samhället" i dem föregripes, synes det mig vara stor skada, om man ej på ett

mera medvetet sätt tog vara på de möjligheter, som ligger i familjetillhörigheten. Här möts en grupp av individer, med olika intressen, kön, åldrar. Här kunde föregripas en enhet ur olikhet i stället för uniformitet, en differentierad mångfald, som i sin förmålning av frihet och ansvar, av frimodighet och solidaritet, föruutsätter personlighetsvärdet (i stället för att i enhetens intresse upphäva det, såsom det ofta skedde under patriarkatets tid). Vår tids svårighet är icke främst individualismen, utan bristen på en gemenskapstyp, där den först kan få rätt perspektiv. Endast såväl klarsynta som innerligt samhöriga föräldrar kan här bygga det slags "samfundscell", som kunde betyda lika mycket för statens framtid som en gång den kinesiska (ur vilken den patriarkaliska samhällstypen hämtade alla sina förebilder och sin etiska styrka). Den familj, som inte längre har något enhetsbegrepp, är död som samfundscell. Och den som ännu ej räknar med individer har ingen möjlighet att fostra för modernt samfundsliv. Syntesen sökes. I sällsynta undantagsfall blott finner vi den förverkligad i familjens form, och i dessa fall är den av den utomordentligaste betydelse för medborgarlig fostran.

Men det gives i det moderna samhällslivet en annan faktor, med vilken vi umgås mera ihållande än med våra närmaste. Och det är vårt arbete. Dess medborgarkrav nöjes ej med en röstsedel. Det vill ha vår hjärna, våra muskler och våra nerver. Och det tar dem ej blott i anspråk för någon stund utan åren igenom, dagarna igenom. Den inte!

Hovjuvelerare
David Andersen & C:o
 Fredsgatan 4. Stockholm.

Silverbrickor.
Silvertallrikar.

lektuellt-organisatoriska sidan av arbetet har på ett egendomligt sätt slagit igenom jämsides med den ekonomiska. Men icke så den personligt etiska, som betyder människans solidaritet med sin egen verksamhet och genom den med det samfund hon tjänar. Vi hör ofta talas om olyckliga äktenskap. Men hur ofta tar man i sikte de otaliga osynliga skilsmässorna mellan människan och hennes arbete, icke blott det arbete hon slutar med, utan också det hon till synes håller på med! Jag tror man skulle häpna om man visste hur många som leva i fiendskap med sitt arbete, som äro dess trälar, i stället för dess glada utöware.

För att verkligen känna sig solidarisk med sitt arbete, måste individen antingen däri få utlösning för sina speciella anlag eller ha ett så starkt ledmotiv, att det neutraliserar osamhörigheten och sporrar till intensitet — och därmed till intresse — i alla fall. Den utpräglad personliga utlösningen äger ju rum endast i ett (relativt) fåtal fall genom utpräglad begåvning; de flesta få sitt arbete mera på måfå, efter de tomrum som skola fyllas. Här föreligger ett stort behov av att förebygga de svåraste missförhållandena. Yrkesvalsinstitutionen torde ej kunna uträtta så stora ting i fråga om att på bästa sätt anbringa anlagen, då ju i regel individerna vid skoltidens slut äro för outvecklade för några definitiva om-dömen. De nya institutionerna kan däremot göra en hel del genom att avstyra direkt olämpliga yrkesval, t. ex. genom att hindra närsynta bli sjömän, färgblinda att bli järnvägsmän o .s. v.

I fråga om de många, många som få

sitt arbete utan direkt personlig anpassning gäller det att ha ett tillräckligt starkt ledmotiv för att verkligen kunna gå på med liv och fart, som människans hygien — och arbetets! — kräver. Det omedelbaraste motivet är ju självförsörjningen. I den grad arbetet som uttrycksform inorganiserats i människolivet, kan motivet också vara skräcken för arbetslöshet i och för sig. Vad som häst hällre än att vara en utstött, en bannlyst, en överflödig och mindervärdig i förhållande till arbetssamhället! Men försörjningsmouvet måste förutsätta, att man finner livet värt en försörjning, och arbetsrätten får icke i hemlighet undergrävas av arbetsolust. Ty i båda fallen är solidariteten med arbetet och därför också med samhället starkt underminerad.

Mera hjälpande är det att ha ett socialt betonat ledmotiv. Det starkaste av alla har av ålder för mannen varit familjeförsörjningsmotiv. Men just nu upplever vi en förvandling i fråga om styrkan i detta ledmotiv, en kaotisk övergångstid, där det ej är alltför sällsynt, att samma kvinna, som yrkar på lika lön för lika arbete, samtidigt eftertrår en prima försörjning för livet genom giftermål, för att nu bara nämna en sådan övergångsform, från kvinnosidan. Vi måste få klarare linjer i hela denna fråga. Där kvinnornas självförsörjning konsekvent tillämpas, möjliggöres ju tidigare äktenskap, medan det gamla systemet åtminstone för medelklassens män länge inneburit giftermålets framskjutande till så sen ålder, att mycket av dess bästa möjligheter under tiden förötts eller förore-

Silkestvätt — — —

kallt vatten och TROLLTVÅL

nats. Men med alla de — förvisso ej svårighetsfria — fördelar, som kan framgå ur kvinnornas nya inställning till samhällsarbetet, får man ej förgäta att för en mycket stor grupp män ett urgammalt ledmotiv för arbetsintensitet därigenom förlorat i styrka. Dess viktigare blir det, att den personliga relationen till arbetet blir av så förmånlig art, att intet arbetshat inträder. Det finns också härvidlag andra synpunkter att beakta, nämligen den relation mellan arbetskraft och äktenskaplig utlösning, som särskilt i Strömme poängterat. Om varken arbetet eller äktenskapet skall snedvridas, gäller det då att få fram en ny solidaritet mellan makarna ömsesidigt (ej blott ensidigt) och mellan de båda och samhället, till vilket ju båda nu står i d i r e k t arbetsrelation, ej blott endera.

Ett ännu starkare socialt ledmotiv än familjeförsörjningens uppstår ju där människor samfällt grips av någon stor idé, för vilken de sätter in liv och arbete. De gamla katedralbyggarna förkroppsligar ju en sådan idé, i vilken olika generationer och olika arbetsgrupper solidariskt samverkat.

I det moderna arbetssamhället står det en ständig slitning mellan å ena sidan arbetare och arbetsgivare, å andra sidan mellan män och kvinnor. Genom industrialismen har ju arbetsinsatsens personliga prägel förintats sådan den rådde i hantverket. Det är tusen och åter tusen, som så långt ifrån att få tillverka en hel produkt endast insätter ett enda monotont handgrepp i millionfaldig upprepning. För att detta skall kunna ske utan arbets- och samhällshat förutsättes en så storslagen syn på hela den mänsk-

liga arbetsgemenskapen, att individen där så att säga återfinner sin insats i högre dignitet.

Men en sådan livs- och samhällsyn är ytterligt sällsynt. Den innebär en helt ny art av arbetsglädje. Det är icke den gamla hantverksglädjen och arbetsstolt-heten över vad man som individ lyckats prestera. Här är ingen som prisar och berömmar den enskilde, till uppmuntran för nästa prestation. Utan allt rör sig om en arbetsglädje i solidaritet, en tyst trofast insats under självförglömmelse för det helas skull, en tillfredsställelse mindre naiv och av väldigare mått än belåtenheten med den egna produktionen. Hur fjärran vi än är från en sådan syn på arbetssamhället, måste man dock medge, att de nya förhållandena ej blott lagt svårigheter i vägen utan också skapat nya möjligheter därför.

Det gives ett uppgående i en helhet med personlighetens utstrykande. Den är subordination mera än solidaritet. Och det gives en personlighetens fullständiga hängivenhet med "all håg och alla krafter" åt en idé, som är tillräckligt hög för att kunna ta ostympade personligheters tjänster i anspråk. I senare fallet blir samverkan till fri solidaritet inbördes. Till sådan skulle vi forstras som individer, familjemedlemmar och arbetsmänniskor. Det är en mentalitet som måste kämpas och lidas fram i oss.

Vi som nu lever hungrar efter ett samhundsideal. Vi hungrar till den grad där-efter, att samtiden massvis störtar in i politiska rörelser, som, huru mycket de än kontrasterar inbördes, i d e n mening är reaktionära, att de snarare ut-suddar det individuella samvetet än

Ofta gå kära minnen
och värdefull egendom förlorad vid
eldsvådor. Anskaffa därför i tid

Svenska Eldsläckaren "Vakt"
Joel Lönnquist, Stockholm.
Ingemarsgatan 8, 3 tr. Telefon Vasa 2475.

Kvinnliga poliser.

Ett internationellt problem.

II.

Det finns kanske ännu en och annan, för vilken tanken på kvinnlig polis förefaller ganska ny och t. o. m. en smula skrämmande. Och ändå är den ingalunda av något särdeles färskt datum, ty redan för bort emot femtio år sedan eller närmare bestämt år 1882 anställdes i Chicago en kvinnlig polis, vilken tycks ha varit den första i världen och i sina funktioner närmast liknade våra polissystrar. Nu har U. S. A. kvinnlig polis i över tvåhundra städer, i många av dessa såsom en särskild kvinnlig avdelning under kvinnlig ledare. Och man synes i Amerika liksom överallt annars göra den erfarenheten att där den kvinnliga polisen är organiserad på detta sätt, ger dess verksamhet det bästa utbytet. Några stickprov från dess arbete på olika håll kunna kanske ge en viss relief åt de motiv, som ligga till grund för frågans framförande även här.

I Detroit i Michigan, en stad på halvannan million människor och centrum för världens automobilfabrikation, har man en kvinnlig polisavdelning med 42 konstaplar, under en kvinnlig förestån-

förstärker och berikar det. Men vad vi behöver är synen på ett samfund, som ej utesluter personlighetsbegreppet, utan där det — äntligen — finner sin rymd och sitt hem.

EMILIA FOGELKLOU.

dare, som sorterar direkt under polischefen men självständigt organiserar arbetet på sin byrå. Av hennes konstaplar göra 14 patrulltjänst och denna betraktas såsom hela verksamhetens ryggrad, därför att man genom den kommer i tillfälle att i stor utsträckning inrikta sig på förebyggande arbete. Alla förhör angående sedlighetsbrott mot kvinnor och barn ske genom den kvinnliga polisen liksom också förhör med sedligt förkomna kvinnor och unga flickor. Den kvinnliga arresten förestås av en kvinna med en kvinnlig konstapel och 13 vaktterskor under sig. Vaktterskorna, "the matrons", ha ingen särskild utbildning, men tyckas att döma av en rapport som stått införd i den i London utkommande "Policewoman's Review" såsom fångarnas vårdarinnor och övervakare fylla ett viktigt värv. Alla dessa uppgifter inom polisen sköttes före 1921, då den kvinnliga polisavdelningen kom till stånd, av män. "Det förefaller emellertid naturligt", säger ovannämnda rapport, "att kvinnor utbildade för och med erfarenhet om arbete bland förvillad kvinnlig ungdom och om de resurser, som finnas till deras hjälp, skola vara bättre rustade för detta arbete än män. Erfarenheten från de sju senaste åren har bekräftat detta, icke minst genom allmänhetens allt livligare uppskattning av den kvinnliga polisens arbete, och

H. M. Drottningens
Hofleverantör

J. F. HOLTZ
Stureg. 8, Sthlm.

Spetsar
alla slag

genom anställandet av ett ständigt ökat antal kvinnliga poliser.”

Frågan om kvinnlig polis är f. ö. numera — och har särskilt efter kriget blivit — internationell. Den var enligt en artikel i ”Kvinden og Samfundet”, av Danmarks kvinnliga ombud vid mötet fröken Henni Forchhammer, före också vid Nationernas Förbunds senaste sammanträde i Genève där en resolution till förmån för införande av kvinnlig polis antogs på förslag från 5:te utskottet och efter ett anförande av ett av Australiens kvinnliga ombud, Mrs Mc Donnell.

Hon berättade att också i Syd-Australien inrättats kvinnliga polisavdelningar under ledning av kvinnor. De kvinnliga konstaplarna ha samma befogenhet och lön som de manliga, men deras arbete omfattar endast kvinnor och barn. De patrullera på gator och i parker, stå i förbindelse med passbyråerna, vaka över annonser som misstänkas dölja omoraliska avsikter, särskilt i fråga om handel med kvinnor och barn. De bära icke uniform och deras arbete är huvudsakligen av preventiv karaktär. Mrs Mc Donnell tillskrev den kvinnliga polisens förebyggande arbete förtjänsten av att trots de sista tio årens växande befolkning och den tilltagande kriminaliteten bland männen, det icke i Syd-Australien konstaterats en motsvarande ökning av brottsligheten bland kvinnor och barn. Efter denna redogörelse förklarade ett av Storbritanniens mera bemärkta ombud, statssekreteraren i utrikesdepartementet lord Cushenden, att 5:te utskottets förslag är en sak, som icke har mindre betydelse för män än för kvin-

nor. Och erfarenheten hade visat användandet av kvinnlig polis så värdefullt, ”att”, sade han ”jag är viss om att den offentliga meningen i mitt land med glädje skall gå in för en utvidgning av detta system och en utökning av den alltför obetydliga kvinnliga polisstyrka vi nu använda”.

I England började det kvinnliga polisarbetet med en frivillig kvinnlig poliskår som bildades i London under kriget. Den blev sedan officiellt införlivad med Londons poliskår som en särskild avdelning under kvinnlig ledare. Det gick för några år sedan en Geddesyxta över denna avdelning, som från att ha varit uppe i 112 medlemmar blev reducerad till 20. Det var just inte mycket för London. Nu har man börjat öka ut den igen så att de kvinnliga konstaplarnas antal t. n. är 50. Proportionen mot Londons 19,372 manliga poliser förefaller dock att vara något lättvindigt avvägd. De kvinnliga poliserna ha där som överallt sin väsentliga uppgift bland kvinnor och barn men äro skyldiga att gripa in på alla områden. I London existerar det egendomliga förhållandet att vid sidan av den officiella kvinnliga polisen alljämt arbetar den kvinnliga frivilliga poliskåren. Dess chef är Miss Mary Allen, som också leder en polisskola för utbildning av kvinnliga poliser.

De engelska kvinnliga poliserna bära uniform eller gå civila, allt efter arten av det arbete som för tillfället skall utföras.

I Tyskland var det under efterkrigsåren som man på allvar begynte ta upp frågan om kvinnliga poliser. Och bör-

B O K H A N D E L N
S T U D I O

Stockholm, Norrlandsg. 30. Tel. 2700

Specialbokhandel för in- och utländsk litteratur
i Religion, Filosofi, Mystik, Teosofi, Antroposofi,
Frimureri, Ockultism, Sufism, Psykologi, Astrologi,
Psykisk Forskning, Modern Uppfostran,
New Thought etc.

jan gjordes i Köln, där under de engelska truppernas ockupation inträtt i sedligt avseende fullständigt olidliga förhållanden. Kvinnligt slödder av alla slag sökte sig till truppernas närhet, veneriska sjukdomar bredde ut sig i förfärande grad. De tyska kvinnorna insågo att vad som här behövdes var en organiserad, skolad kvinnlig polisstyrka, och i full förståelse för dessa krav, kallade det engelska överbefälet Miss Mary Allen till Köln för att hjälpa de tyska kvinnorna med organisationen. Tillsammans med fru Josephine Erkens, numera chef för den kvinnliga polisavdelningen i Hamburg, samt flera andra tyska kvinnor som hjälpare, organiserades nu i Köln en verksamhet, som i intensitet och självförlömmelse tycks ha varit storartad. Utrymmet tillåter mig inte att gå närmare in på detta arbete. Principiellt var det emellertid fotat på förebyggande åtgärder som grund och häktning och tvångsmedel som en sista utväg.

Denna kvinnliga polisavdelning existerade endast under åren 1923 och 1924 och drogs in i samband med ockupationens upphörande. Dess arbete väckte emellertid i Tyskland ett mycket stort uppseende och har sedan tagits till utgångspunkt och mönster för inrättandet av kvinnliga polisavdelningar i alla stora tyska städer. Berlin har 50 kvinnliga poliser. I Hamburg är en av kriminalpolisens fem överinspektörer — möjligen motsvarande våra polisintendenter — en kvinna, såsom nyss nämdes fru Josephine Erkens. Hon har under sig en ganska stor stab av kvinnliga och dess-

utom några manliga poliser. Alla mål angående kvinnor och barn hänvisas till den kvinnliga avdelningen, som också leder hela spanings- och förhørsarbetet. Vid sidan av detta går det förebyggande arbetet. Det patrulleras om nätterna i kända, dåliga kvarter, bland vilka Hamburgs hamnkvarter utgöra ett centrum för slödder av värsta slag. I dessa kvarter är den kvinnliga polisen alltid åtföljd av en manlig polis, eljes går hon ensam. Teoretiskt har den kvinnliga polisen rätt att häkta män, men i praktiken förekommer det inte, utan då tillkallas manlig hjälp. Fru Erkens resonerar som så att det är ändamålslost att låta kvinnlig polis försöka göra en insats med att slåss med manliga förbrytare. Kunde kvinnor inte göra nytta på annat sätt, menar hon, så behövdes inte deras bistånd. Därför bära Hamburgs kvinnliga poliser varken vapen eller uniform. De ha sin polisbricka och sin visselpipa, det är allt. I Danmark och Norge befinner sig frågan om kvinnlig polis på ungefär samma stadium som här.

Fru Erkens har därför nyligen av de danska kvinnorna varit inbjuden till Köpenhamn för att där hålla ett föredrag om sin verksamhet. Hon yttrade sig naturligtvis då också i intervjuer och sade bl. a. detta: "Vi få icke vår utbildning tillsammans med männen utan gå igenom någon av våra utmärkta skolor för social utbildning samt får därutöver en ingående polismässig utbildning. Vi anser att kvinnlig polis skall vara begynnelsen till en ny polistyp. Vi ha den bästa möjliga psykologiska

Nysilvrets kvalitetsmärke

Tillverkare: Guldsmeds Aktiebolaget i Stockholm.
Ingen egen butik. Vårt fabrikat hos varje guldsmed.

och sociala träning, våra utsikter att utföra ett kultiveringsarbete äro stora. Detta är den kvinnliga polisens mission — och mitt intryck är att de manliga polismyndigheterna i Tyskland ha samma uppfattning."

Så talar fru Erkens.

Det återstår att se om de som makten hava här i landet vilja följa de tyska myndigheternas goda exempel.

GERTRUD TÖRNELL.

Alice Cervin.

En juuldag förlidet år, då Alice Cervin till den sista vilan ledsagade stoftet av en vän, som stått henne mycket nära, fällde hon till en av de vid tillfället närvarande följande omdöme om den hänsovna: "Hon sådde i kärlek, och ur den sådden kommer alltjämt att framväxa en skörd av välsignelse."

De orden skulle utan vidare kunna tillämpas på henne själv. De kunde tagas till motto för en minnesteckning över henne, vars nyligen timade bortgång i så vida kretsar framkallat känslor av djup sorg och saknad. Ty också om Alice Cervin kan det sägas, att hennes liv var en sådd i kärlek. Från varje, om än aldrig så flyktigt, sammanträffande med henne medförde man intrycket av en person, hos vilken godheten var en förhärskande egenskap, som för henne i bevekelsegrund och handling utgjorde den främsta drivkraften.

Utrymmet tillåter icke ett närmare ingående på vad fru Cervin varit för dem som stodo henne nära och för de många sammanslutningar i rent filantropiskt el-

ler mera allmänt socialt syfte, vilka jämte så många enskilda hjälpbehövande fingo åtnjuta hennes värdefulla stöd. Meningen med det följande är endast att bringa i erinran den offrande kärlek den bortgångna ägnade en institution, där hennes insats tecknar sig med tydliga och minnesvärda konturer och som på det sociala området kan sägas ha utgjort hennes livs stora intresse, nämligen Hemmet Fristad.

Under adertonhundralets sista decennier syntes glädjande nog en starkare ansvarskänsla ha börjat vakna med hänsyn till de unga kvinnor, som fallit offer för prostitutionen, en ansvarskänsla som ledde till grundandet av hem, där de olyckliga under kärleksfull vård skulle kunna upprättas och fostras till nyttiga samhällsmedlemmar. Våren 1896 konstituerades i Stockholm av några för berörda fråga intresserade personer en kommitté med uppgift att i anseende till otillräckligheten av de redan förut befintliga räddningshemmen bilda ett nytt sådant. Det hem, som nu bildades och som erhöll namnet Fristad, flyttades, efter i Stockholm påbörjad verksamhet, sedermera till Sundbyberg, där det inom kort fick mottaga 10 skyddslingar. Bland initiativtagarna till detta företag befann sig fru Alice Cervin, som under hela den tid hemmet ägde bestånd oavlåtligt arbetade på att främja dess utveckling, troget biträdd av sin make, bankiren Carl Cervin, vilken delade sin hustrus varma intresse för denna speciella gren av social kärleksverksamhet.

Då antalet av dem som önskade bli upptaga å Fristad oupphörligt ökades,

Beställningar och reparationer

utföras förstklassigt på bestämd tid.

S. G. Beckman, Skomakeriaffär

Tel. Sö. 35670

Tjärhovsgatan 12, STOCKHOLM.

Tel. Sö. 35670

blev det snart nog nödvändigt att utvidga verksamheten och att åt densamma anskaffa en rymligare, mera tidsenlig lokal. År 1900 inköpte bankir Cervin vid Bromstens station en jordareal och skänkte den till Hemmet Fristad, för vars räkning uppfördes en för ändamålet lämpad, praktiskt och bekvämt inredd byggnad, vars imponerande storlek motiverades av nödvändigheten för en dylik institution att ha alla för ekonomin nödiga lokaler tillika med bak- och tvättstuga m. m. inrymda under ett och samma tak. Under det generella namnet Fru Alice Cervins gåvofond inflöto en hel del likaledes av herr Cervin gjorda donationer, vilka användes för hemmets uppförande, utrustning och växande behov i det heia. Från 1902, då det nya hemmet invigdes, pågick här under en lång följd av år ett fostringsarbete, som för många av dessa samhällets olycksbarn fått vara till oberäknelig välsignelse. Hemmet Fristads problem att vara "ett ljus och glatt och varmt hem" på samma gång som "en skola uti allt slags nyttigt husligt arbete", såsom orden föllo i hälsningstalet på invigningsdagen, syntes hava funnit en lycklig lösning. De unga skyddslingarna blevo kärleksfullt och på bästa sätt omhändertagna. Genom god och målmedveten fostran i moraliskt hänseende och genom bibringande av nyttiga kunskaper, särskilt i vad skötandet av ett hem angår, bereddes dem möjlighet att återgå till ett hederligt liv. Efter slutad lärotid, som för var och en av dem omfattade en tidrymd av tre år erhöles de av eleverna, som artat sig väl, genom hemmets bemedling plats i familj och medförde därvid så-

som gåva från Fristad en enkel men präktig och gedigen utstyrsel.

Av de 490 unga kvinnor, som under åren 1896—1921 varit upptagna å Hemmet, har en stor del, efter vad man kunnat konstatera, kunnat återupprättas. Flera av dessa — enligt en redogörelse för det sista året av hemmets tillvaro 207 st. — ha ingått lyckliga äktenskap, där de såsom dugande mödrar lyckats väl fylla den uppgift, som ålegat dem, medan andra, som förblivit ogifta, vetat också de att förskaffa sig en aktad plats i samhället.

I detta arbete — i sanning ett stort och alla samhällets ädlaste krafter värdigt sådant, att åt de olyckliga som lidit skeppsbrott på livets hav och därför av många betraktats såsom hopplöst förlorade, skapa bättre villkor och utvecklingsmöjligheter — var fru Cervin en av de främsta uppehållande krafterna. Med öppet hjärta och öppen hand mötte hon de växande behoven, följde med kärlek och förståelse skyddslingarnas utveckling och uppehåll, så vitt möjligt, sambandet med dem, som efter fullbordad fostran lämnat hemmet för att på egen hand slå sig fram i livet. Rörande brev och muntliga vittnesbörd ådagalade ej sällan den tacksamhet dessa unga hyste mot henne, som fått vara ett medel i Guds hand att omgestalta deras från början så beklagansvärda tillvaro.

Världskriget kom, och Hemmet Fristad som så många andra institutioner i humanitärt syfte fick på ett ytterst kännbart sätt erfara den därav uppkomna allmänna depressionens hämmande inflytande. Trots de storartade gåvor i penningar och in natura, som tid efter annan genom makarna Cervin

Liptons Té

är och förblir det
bästa.

LIPTON
är världens största och
förmästa Téfirmå.

kommo hemmet till del, visade det sig i längden allt svårare att huvudsakligast på enskild väg hålla verksamheten uppe, och med bekymmer frågade sig styrelsen huru väl hemmets framtid under förhanden varande ekonomiska tryck skulle komma att gestalta sig.

Tungt var det slag som drabbade Alice Cervin, då hon genom sin makes död förlorade den vän, som i alla skiften troget stödande, hjälpande stått vid hennes sida, icke minst då det gällde det av henne så varmt omhuldade Hemmet Fristad, över vilken prövningens tunga moln nu började allt tätare lägga sig. Dyrtid och penningbrist ökade de sedan länge hopade svårigheterna, och till slut stod styrelsen inför det förkrossande nödtvånget att nedlägga en verksamhet, som just då stod i sin bästa utveckling, enär det visade sig omöjligt att vare sig av myndigheter eller av enskilda erhålla nödig hjälp till dess fortsättande.

Vilket mått av tro, kärlek, tålmod och självförglömmelse, som fordrades för att med jämnmod bära de tunga prövningarna, har en utanförstående måhända icke lätt att föreställa sig. Alice Cervin förlorade dock ingalunda modet eller lät sig tillintetgöras av de lidna motgångarna. Tappert kämpade hon sig igenom alla svårigheter och såg i det längsta med ljus förtröstan fram mot den tid, då det, som hon hoppades, skulle bliva styrelsen möjligt att få till stånd ett nytt Fristad på grundval av och efter mönster av det gamla hemmet. Hoppet att själv få uppleva förverkligandet av denna framtidsdröm torde dock ha slocknat, då året 1928 för henne med-

förde ännu en bitter förlust, i det den vän, som i arbetet för Fristad stått henne närmast och utgjort hennes främsta stöd, fru Anna Höjer, då lämnade detta jordiska. Men icke länge skulle fru Cervin behöva ensam bära den tunga börda, som tanken på Hemmet Fristads ovissa öde innebar. Sjukdom inställde sig, och lidandet undergrävde de redan i och för sig ingalunda stora krafterna. Sju månader efter det den så högt värderade och så varmt avhållna arbetskamraten och vännen lämnat henne fick också Alice Cervin lägga sitt trötta huvud till ro. En ädel människovän gick med henne ur tiden efterlämnande ett stort, ett mycket stort tomrum. Men ur den kärlekssådd hon nedlagt komma — för att fullfölja hennes egen här förut antydda tankegång — välsignelsens skördar för visso att spira.

CLARA WAHLSTRÖM.

I. C. W:s exekutivmöte i London.

Dagarna för International Council of Women's exekutivmöte i London i vår äro fastställda till 29 april—8 maj. Det utskickade programmet anger dagar och tid för styrelsens, de stående kommittéernas och exekutivkommitténs respektive sammanträden. Platsen för sammanträdena blir Montefiore Hall, St. John's Wood Road.

En lista med uppgifter på hotell och hotellpriser finnes även tillgänglig, och i övrigt besvarar Miss Norah Green, Murray House, Vandon Street, Buckingham Gate, London, S. W. 1., alla förfrågningar om hotell och inkvartering.

Delegationen för Svenska Kvinnornas Nationalförbund är ej ännu i sin helhet bestämd.

En specialaffär har alltid större möjligheter att tillfredsställa sina kunder, ty där finnes största urval och billigaste priser. Varje dam bör därför köpa sina underkläder, korsetter, corseletter, strumpor och handskar hos **Twilfit, Nybrogatan 11, Stockholm.**

Flickornas yrkesval under debatt.

F.-B.-F:s förvaltningsutskott inbjöd d. 18 februari till en intim diskussion om den kvinnliga ungdomens yrkesutbildning och arbetsutsikter. Kallelsen till överläggningen, som hölls å förbundsbyrån, hörsammades av bl. a. fröknarna K. Nordendahl och I. Walin, representerande kvinnlig sakkunskap inom respektive medicinal- och skolöverstyrelse, fröken G. von Sydow, föreståndarinna vid Högre Lärarinneseminariet, fröken E. Lindblom, de kvinnliga kontoristernas ordförande, fröken S. Rosenberg, kursledarinna vid Svenska Fattigvårdsförbundet, fröken H. Selander, föreståndarinna vid F.-B.-F:s yrkesskola, fröken A. Frykholm, lärarinna vid Tekniska skolan, och kansliskrivaren fröken B. Koërsner, varjämte ett flertal av förvaltningsutskottets medlemmar infunnit sig. Debatten, som i utomordentlig grad bar saklighetens prägel, blev mycket givande och gav åtskilliga synpunkter och upplysningar av värde i nuvarande på grund av begränsade arbetsmöjligheter nog så brydsamma tid.

Rektor Maria Aspmann inledde överläggningen och berättade om vad som vid Stockholms högre folkskolor göres för att hjälpa ungdomen vid valet av yrke. Detta upplysningsarbete bör för att bli effektivt hälsat omfatta även föräldrarna och för flickornas vidkommande i synnerhet mammorna. I allmänhet veta nog flickor mindre än gossar vad de vilja bli. Yrkesvalet för flickornas del diskuteras alltför litet i hemmen. Föräldrarna lita vanligen till

att deras flickor snart skola gifta sig och ha svårt att förstå att döttrarna även som gifta kunna behöva ett yrke.

Det gäller alltså först att få fram vad flickorna vilja bli, sedan att klarlägga för dem vad de kunna bli, d. v. s. vad deras personliga anlag och förutsättningar ge dem för möjligheter. Så måste exempelvis en till växten mycket liten flicka avrådas från att bli butiksbiträde och endast flickor, som äro ordentliga, kunna uppmuntras att slå in på kontorsbanan.

Nästa etapp i upplysningsarbetet blir att utveckla vilka framkomstmöjligheter en levnadsbana erbjuder. Detta är en synpunkt som ungdomen ofta står främmande för. De flickor, som genomgått högre folkskolan, vilja i allmänhet ej ägna sig åt s. k. olärda yrken. De förstå sämre än pojkar, att man stundom kan komma ganska långt genom att börja nedifrån. Beträffande de lärda yrkena härskar en vitt utbredd föreställning att avlagd examen direkt berättigar till erhållande av plats. Här är upplysning av nöden för att klarlägga utsikternas verkliga begränsning och vikten av att inhämta specialkunskaper.

Tal. berörde vidare det inom olika yrken allt vanligare sättet att exploatera elever. I en del fall anställas elever med låg lön mot löfte om utbildning i yrket, men med uppfyllandet av detta löfte blir det klen. De anställda utnyttjas i ensidigt arbete och stå, när elevtiden är slut, utan verklig utbildning och utan plats. Exempel anfördes från såväl butiks- som kontorsbanan.

När Ni går till posten, går Ni även till Postsparbanken, landets största o. säkraste sparkassa

Samma sparbanksbok gäller över hela landet.

Direkta uttag av intill 300 kr. **Ränta 4 %**

Andra yrkesutövare åter låta eleverna betala dryga avgifter, men äro själva alltför okunniga för att ha något att lära ut. Denna form av exploatering förekommer bl. a. inom hårfrisörskeyrket. Å andra sidan betonade tal. svårigheten för enskilda arbetsgivare att åtaga sig elever och rekommenderade i stället yrkesskolor.

Ett studium av uppgifterna från Stockholms stads arbetsförmedling för sistlidne januari månad, yttrade tal., visar, att sökande till de så eftersträfvade kontors- och butikspplatserna voro 286, medan antalet lediga platser var 93. För husligt arbete voro motsvarande siffror resp. 1,214 och 2,252, därav för ensamjungfrur resp. 410 och 749. Summa platssökande kvinnor utgjorde 2,845, medan antalet lediga platser var 2,982. Genom en omflyttning av de platssökande till framför allt det husliga området skulle de flesta kunna beredas arbete.

Inledaren sammanfattade sina synpunkter på yrkesrådgivningen sålunda. Effektiv upplysning om möjligheterna på olika banor samt om att behovet av grundliga förkunskaper är vad som kräves.

I den följande diskussionen berördes ställningen och utsikterna inom åtskilliga av kvinnornas arbetsområden.

Beträffande kontorsbanan framhöll fröken Lindblom vikten av att en grundlig och ändamålsenlig utbildning tages redan från början. Sker detta äro utsikterna ej dåliga, då det är ont om verkligt kvalificerat folk. Som exempel på en god utbildningsväg nämndes folkskolans 3-åriga handelskurs. För att

kunna avancera som kontorist behöver den anställda vara initierad i olika slag av kontorsgöromål och kunna förflyttas från den ena avdelningen till den andra. De som komma in på banan utan tillräckliga förkunskaper få däremot stanna vid de enklaste göromålen med svältlön, exempelvis 125:— kr. per månad efter åtta års tjänst, eller avskedas efter några år och ersättas med nya kvalificerade biträden. På detta sätt uppstår det nu så mycket omtalade kontorsproletariatet. Det är att märka, att arbetslösheten är störst bland äldre, som kommo in på kontorsbanan, innan kompetensfordringarna voro så höga som de nu gällande.

En åtgärd till förbättring av förhållandena skulle vara, om det låte sig göras att begränsa antalet av dem som utbildas för kontorsarbete. Även borde privatanställda få lagens skydd till stadgad uppsägningstid m. m.

Det framhölls, att butiksbiträdets eller expeditens yrke, där inträdet sker i den tidiga ungdomen, bör beaktas för de fördelar det erbjuder. Inom detta yrke finnas större möjligheter till självständigt arbete än på kontorsbanan och utsikter till avancemang på flera sätt. Expediten har bl. a. framtidsmöjligheter som agent. Kvinnliga handelsresande äro visserligen ännu ej vanliga, men arbetet bör lämpa sig väl för kvinnor sedan det myckna festande, som tidigare var förbundet med detta yrke, numera börjat avskrivnas. På butiksbanan går det dessutom lättare att bli sin egen. De kvinnliga butiksinnehavarnas antal är, även procentuellt

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190. — — — — —

sett, större än de kvinnliga grosshandlarnas.

Inom statstjänsten är det alltså jämt lika ont om arbete, upplyste fröken Koërsner. Tillfälligt arbete med 170:— kr. i månaden är en mycket vanlig form för tjänstgöring hos staten. De som få stanna måste ofta gå som extra i tolv till fjorton år. Omläggningar o. d. göra, att ställningen för de nyinkomna kan betecknas som tröstlös. Även med hög utbildning måste början göras i lägsta tjänstegraden.

Med avseende på sjuksköterskans yrkesområde, gäller, sade fröken Nordendahl, att arbetstillgången alltså är god. Förslag föreligger att tillsätta inalles 1,200 å 1,300 distriktssköterskor och ännu äro endast 400 å 500 sådana platser upptagna. Även på hospitalsvårdens område tillkomma nya tjänster. Antalet intagna elever vid statligt godkända sjuksköterskeskolor har under senare år varit i fortsatt stigande, men med hänsyn till de ökade anställningsmöjligheterna föreligger icke ännu fara för överproduktion av sköterskor. Skulle framdeles anledning till bekymmer av denna art uppstå, utgör den goda utbildningen en motvikt, då den ger sjuksköterskor möjlighet till omplacering på andra yrkesbanor, varjämte staten alltid har möjlighet att i händelse av behov begränsa antalet sjuksköterskeelever. Antalet sköterskor med statligt godkänd utbildning torde för närvarande uppgå till omkring 6,000.

Även inom sjukvården förekommer vid sidan av den ordnade undervisningen ett mindre lyckligt elevsystem. Vid många sjukhus mottagas nämligen ele-

ver, som ej erhålla fullständig utbildning och sedan ha svårt att finna platser.

Från det sociala arbetsgebietet berördes särskilt utbildningen av föreståndarinnor för ålderdomshem. Det framhölls av fröken Rosenberg, att arbete av denna art är ej ett yrke utan ett kall. Det är ont om lämplig arbetskraft. De personliga egenskaperna spela givetvis en stor roll och därjämte ha fordringarna höjts icke minst beträffande mångsidig och grundlig praktisk erfarenhet. Inträdesåldern för utbildning är 25—34 år. Från kontoren söka sig många kvinnor över till socialt arbete, men hindras icke sällan av åldersgränsen. Platser som föreståndarinnor för ålderdomshem eftersträvas ofta av änkor och frånskilda, som då önska medföra sina små barn, vilket dock icke är möjligt. Ett behov i tiden är emellertid just detta att finna yrken, där barnen kunna medtagas.

Platser som föreståndarinnor på barnhem är det för närvarande ont om. Då utbildad föreståndarinna anställs, stipuleras höga fordringar.

För klädsömnaden slog fröken Selander ett slag i debatten. Den ungdom, som väljer detta yrke, bör vara rask och energisk. Förr började alla som springflickor och arbetade sig småningom fram ateljévägen. Samma tillvägagångssätt användes alltså, men därjämte har på senare år en ordnad yrkesutbildning tillkommit. Tiden för denna utbildning är visserligen lång, men sedan äro möjligheterna goda. Efter en grundläggande yrkeskurs på två år erhålles vid den första anställningen

Havoline

BÄSTA RENGÖRINGSMEDEL
FÖR
KÖK & BADRUM

Havoline

å ateljé en veckolön på 12—25 kr., undantagsvis 40 kr. Efter vunnen praktisk yrkeserfarenhet kan ordnad utbildning för blivande arbetsledare och sömnadslärarinnor erhållas. Sömnadslärarinnaans yrkesbana är mera eftersträvad. På arbetsledare råder för närvarande närmast brist.

Även om arbetstillgången är ganska god, kan anställning efter slufad utbildning givetvis icke garanteras. Emellertid fordras på detta område ett relativt litet kapital för att bli sin egen och den som i hemstaden sätter upp ateljé har utsikt till en god inkomst. En svårighet inom sömnadsyrket är dess karaktär av säsongyrke. Även inom denna bransch förekomma fall av elevexploatering.

De av så många unga kvinnor eftersträvade skolköks- och handarbetslärarinnebanorna behandlades under diskussionen av fröken Walin. Som bekant har det på senare tid varit överflöd på nämnda slag av lärarinnor, men för skolkökslärarinnornas del synes en ljusning ha inträtt i samband med ett allmänt inrättande av skolköksplatser vid fortsättningsskolor på landsbygden. Bekymmersammare är situationen för handarbetslärarinnorna. På landsbygden och i mindre städer anställas sådana sällan på folk- och fortsättningskolestadiet. Handarbets- och teckningslärarinnebanorna höra emellertid ihop och borde kombineras särskilt för samreal-, högre fol- och flickskolor samt kommunala mellanskolor. Detta vore naturligare än den nu vanliga kombinationen skolköks- och handarbetslärarinna.

På det husliga gebitet är efterfrågan på arbetskraft stor. Många skolor finnas och deras elever ha lätt att få platser. Husmödrar och ekonomiföreståndarinnor vid anstalter efterfrågas mycket. Lämpligaste vägen för utbildning är att först genomgå husmoderskola, sedan förvärva praktik bl. a. genom kurs för anstaltskokerskor och därefter fortsätta vid ekonomiföreståndarinnkurs. För att få flickorna över på det husliga området fordras, att de framkomstmöjligheter det erbjuder bli mera allmänt kända. Upplysning härom i pressen är önskvärd.

Om utbildningen vid Tekniska skolans olika avdelningar lämnade fröken Frykholm uppgift. Det meddelades, att vid kursen för reklamkonst, som är fyraårig, eleverna redan under kurstiden komma i beröring med arbetsgivare, som vända sig till skolan för att erhålla förslag på exempelvis affischer. Skolans stipendieresurser äro högst betydande.

Under överläggningen framhölls med styrka att grundlig och ändamålsenligt avpassad utbildning är nödvändig förutsättning för framgång, vilken bana man än väljer. Även underströks hur i nutiden kravet på språkkunskaper gör sig alltmer gällande.

Kvällens röda tråd blev detta, att till hjälp åt de unga inför yrkesvalet kräves upplysning och åter upplysning. Principen trädde också genast i tillämpning, då mötesdeltagarna till sist gävo sitt medgivande till en sammanfattning i Hertha av vad som under aftonen anförts.

Revolutionerande är

det rengör
o. polerar

Allt

Huttonizing
FLUID

Finare Möbler, Guld,
Silver, Koppar, Messing,
Zink, Aluminium, Bleck
samt Automobileer etc.

Nya förbundsmedlemmar

Falköping: fru Hedvig Ahrne, fru Anna André, fru Annie Axelsson, fru Vera Hammarson, fru Ester Melin, fru Stina Ohlsson, Falköping-Ranten, fru Hanna Peterzon, Falköping-Ranten, fru Signe Sjöqvist.

Göteborg: fru Mathilda Kjellberg, fru Mea Löfmarck, Partille, fröken Esther Norrman, fru Karin Sjögren, fru Ester Arning, fru Signe Berlin, fru Elsa Gedda, fru Ebba Lindelöf, fröken Anna Nordquist, fru Disen Nyborg, fru Lisa Schlyter, fröken Hildur Sjölin, fröken Aagot Sörvik, fröken Anna Öberg.

Halmstad: fru Elsa Blomstervall, fru Ingeborg Jeppsson, fru Ester Lysander, fru Anna Britta Mårtensson, fru Astrid Nilsson, fröken Titti Nordström, fröken Ruth Sjöfors, fru Anna Stehn-Olsson, fröken Agnes Svensson, fröken Alfhild Svensson, fröken Sofia Thorsson, fröken Alma Vendler, fru Hilma Wetter, fru Agda Östlund, Torup.

Hudiksvall: fröken Guri Bergström, Järvsö, fru Inga Bohm, fru Malla Carlstedt, fru Bertha Dahlquist, fru Hulda Engström, fru Ruth Gralén, fru Andriette Hallgren, Ljusdal, fru Eva Hill, Näsviken, fru Hermanna Hägg, fröken Greta Regnér, fru Signe Staaf, Näsviken, fru Märtha Sundgren, fru Bertha Ulvhammar, fröken Anna Waldenström, fröken Gerda Westerdahl, fröken Esther Witt-Strömer, Ljusdal, fru Arvida Östling, Ljusdal.

Hälsingborg: fru Olga Kanér, fröken Lilly Lund, fröken Iris Persson, fröken Elisabet Råberg, fröken Elsa Åkesson.

Lund: fröken Alma Hasselberg, fru Ester Lutteman, fru Ester Meurling, fru Elna Pehrsson, Bedinge, tandläkare Ebba Tullin.

Malmö: fröken Valborg Hellner, fru Emma Ranert, fru Anna Sjöholm, fru Greta Valén, fru Hedvig Bretz, fru Elsa Carlstén, fru Wivi Ekelund, fröken Ellen Henriksson, fru Armida Hammerberg, fru Gunni Jungbeck, fru Sofia Lundqvist.

Norrköping: fru Marie-Louise Ekelund, fru Lisa Olsson.

Nyköping: fröken Anny Henriks-son, fru Stina Hosinsky, fru Elsa Karlströmer, fru Hanna Lennér, fru Elvira Lundgren, fru Rut Modin, fröken Maria Rogstadius, fröken Gunhild Settergren, fröken Jenny Sjöquist, fröken Alma Svensson, fröken Ragnhild Vallquist, fröken Hildur Wählstedt.

Stockholm: fru Anna Blume, fru Gunhild Osterman, fru Hedvig Santesson, fru Jenny Wall, fröken Carin Wall.

Strängnäs: fru Ester Linder, doktor Ines Ohlsson.

Tomelilla: fru Anna Andersson, fru Hanna Brovall, fröken Anna-Lisa Brovall, fröken Eva Holmgren, fru Alma Lindblad, fru Alfhild Mårtensson, fru Mathilda Möller, fröken Ester Nilsson, fröken Hilma Nilsson, fru Elise Olander, fru Ester Persson, fru Anna Pihl, fru Elsa Ström, fru Mathilda Svensson, fru Ellida Themer, fru Ester Thylefeldt, fru Elin Wassberg, fru Svenborg Wollter.

Varberg: fru Karin Andersson, fru Berta Forsell, fru Edit Fransson, fru Elin Lundén, fru Anna Olow, fru Alida Svensson.

Visby: fru Märta Björkander, fröken Ellen Cedergren, fru Elsa Dahlbäck, fröken Elsa Gustafson, fröken Rosa Hellström, fröken Maja Klintberg, fru Gerda Krok, fröken Gerda Munthe, fru Bittan Tidmark, fru Gerda Tigerhielm, fru Annie Westman.

Örebro: fröken Märta Andersson, fru Lisa Arnell, fru Tyra Atterling, fru Tora Beckman, fru Karin Blix, fru Annie Bondesson, fru Signe Bovin, fru Estrid Carlson, fru Magda Engvall, fru G. Forssblad, fru Signe Gulda, fru Ellen Heintz, fru Olga Jansson, fru Thyra Karlén, fru Maja Kihlstedt, fru Anna Lagerstedt, fru Valborg Larsson, fru Ellen Liljegren, fru Elsa Ljungqvist, fru Dagmar Looström, fru Alida Norström, fru Elsa Olsson, fru Maja Olsson, fru Annie Palmberg, fru Elsa Slettenberg, fröken Anna Östberg.

Carl Bergman

Bokbindare. Odengatan 69. Tel. Norr 260 43.

*Privatbindning — Handförgyllning
Guldsnittar — Samlingskartonger
och Portföljer.*

Ur skärgårdskvinnornas liv.

I sen låg blank, speglande gula och grå skyar. Emellanåt bröt solen igenom. Den gav glödande färger åt oräkneliga öar, smala sund och vida fjärdar. Genom en del av Östergötlands skärgård glider det fort på skridsko, då isen är glansig, och råkarna ej för breda.

Här och där mellan holmarna råder ett rörligt liv, ty nu är just tiden inne för att dra not. Det är ett styvt arbete, men skärgårdskvinnan är ej rädd för att taga i. Med säker hand sköter hon gärna tjugan och styr råträdet från håll till håll. Så se också männen med aktning på sina kvinnor, som äro hurtiga och orädda. Oftast gifta de sig med öjantor. "Inte far vi åstad till land för att få en hustru, det vore allt dumt", säger en fiskare med övertygelse. "De flickorna äro icke ändamålsenliga!"

Och det har han nog rätt uti. De måste tåla mycket, vara vana vid hårt arbete och med glatt mod trotsa vind och vågor. — Redan som barn måste skärgårdsbon härdas, då han skall fara den långa vägen till skolan. Vid sextiden på morgonen måste barnen — de som bo långt bort — göra sig redo att först ro en halvtimme — då ej isen bär — sedan gå nära en halv mil, vidare sitta i skolan våta och frusna, om vädret varit svårt. Och så hem i mörkret vid tre- eller fyratiden.

En ung hustru, som bor ganska långt ut i skärgården, berättade, hur hon själv två gånger om dagen fått ro sina små flickor över den stora fjärden, där vågorna gå höga om hösten, där de flera gånger riskerat livet — ibland var

det många dagar hon ej ens kunnat föra över barnen till skolan. Lika svårt är det under islossningen. Det finns ännu barn, som tack vare de besvärliga kommunikationerna knappast kunnat lära sig läsa och skriva ordentligt. Då blir det dubbelt arbete för dessa naturbarn när de skola "gå fram för prästen", som det heter.

Ändå äro undervisningsförmånerna numera mycket goda. I en socken på 1,811 människor finns det ända till nio skolor. Men konsten är att komma till dessa skolor i det stora öriket! Förr brukade lärare och lärarinnor flytta från olika öar och hålla skola i stugorna, t. ex. tre månader på varje ställe. Ännu finns det några gamla kvar som kunna berätta hur det undervisades i ett litet rum, där samtidigt en skomakare arbetade, bultade och lagade skor. Barnen voro endast fem, och något vidare plugg förekom just ej. Skolläraren, en vithårig gubbe med långt skägg, satt mest och pratade med skomakaren, och allt emellanåt togs det en sup ur flaskan. Barnen somnade till sist, men plötsligt foro de upp vid ett våldsamt bråk. Skodon rök omkring och örfilar smällde! — Det var läraren och skomakaren som kommit i gräl på något vis. Barnen skrek och sprungo hem helt förfärade. Lärdomen blev ej mycket grundlig på den tiden, men klokt och målmedvetet folk — det har alltid funnits i skärgården.

Målet för min skridskofärd var att besöka en av de präktigaste kvinnor vid svenska kusten. Hon bor icke långt från havsbandet. Hon är mor till sex

WONDERMIST

överträffas icke av något annat medel vid rengöring och polering av möbler.

barn. Sönerna äro båtsmän och flickorna äro gifta med ögrannar. Mannen är nu klen. "Han är snart utdömd" — som hon uttryckte sig. Men själv är hon den sega kraftkvinnan man ofta ser här ute. Hon sköter gården nästan ensam, mjölkar de tre korna, pysslar om höns och gris och står i med jordbruket som en hel karl. Numera får hon också lägga ut nät, då mannen är dålig, men allt hinner hon med på ett förvånansvärt sätt. Och på vintern dunkar vävstolen på lediga stunder. Det besvärligaste är ändå att hämta posten. Då skall hon färdas över flera breda vikar samt gå långa vägar. Under veckor måste öborna finna sig i att leva utan post, då det varken bär eller brister.

Med hårt slutna läppar och en fast blick i de stålgrå ögonen har denna kvinna lärt att reda upp många svårigheter. Är någon sjuk, tillkallas hon i första hand för att med sina prövade huskurer hjälpa och lindra. Hon förstår att ingjuta hopp under mörka dagar. "Solen lyser väl alltid nå'nstans", tycker hon. Medan hon går i det dagliga stöket kommer inspirationen! Långa dikter författas, de poetiska tankarna nedskrivs, och så ger hon dem till dem, som behöva en smula uppmuntran. Med skäl kallas hon: "skärgårdens naggaste kvinna."

Hon var också före sin tid genom att vid symöten börja tala om kvinnornas frigörelse. "När en arbetar, skall en väl också ha en smula rättigheter", var hennes enkla logik. Van att lita på sig själv är hon en ovanligt vidsynt personlighet, som väl förstår den nya tiden.

Hon brukar säga att klippornas slipade stenar, vilka vittna om hårda östanstormar, likna livet självt. "En får lov te' slipas redigt för att stå emot allt."

Ingen får gå tomhänt från den trevliga stugan. Även jag får några väl förvarade melonäpplen från det gamla trädet vid gaveln. — Hon följer till stranden.

"Glöm inte att spotta, när det smäller i isen", säger hon, "annars kan sjörået göra ötyg!"

Förbi öar med röda stugor, knotiga trän och vitfrostade furor går hemfärden i rask fart. Blott ett ögonblick hejdas färden av en gripande syn. Tre svarta träkors på ett litet skär. Envar borde göra korstecknet inför denna allvarliga silhuett — en hälsning från något förgånget. De symbolisera det sorgliga öde vilket en höstkväll drabbade tre duktiga skärgårdsbor. "Sjön tog dem" nära skäret.

I all sin enkelhet peka korsen mot de faror och den evighetsvärld som ständigt omger envar — inte minst de som kämpa mot havets starka makter.

EVA VON HOLST
f. MÖRNER.

Vice ordförande i fattigvårdsstyrelse.

Den 1 januari i år intog fröken Dora Herslow sin plats som vice ordförande i Malmö stads fattigvårdsstyrelse.

I Stockholms stadsfullmäktige.

Vid röstsammanräkning för fyllnadsval till Stockholms stadsfullmäktige, på grund av inträffad vakans, har lärarinnan fröken Hedvig Rinnander kommit in i stadsfullmäktige som representant för de frisinnade.

Se noga upp med, att
Ni verkligen får

PETRIS

havregryn
och
havremjöl

ty erfarenheten lär,
att förstklassiga va-
ror ofta äro utsatta
för förfalskning.

**A. WILH. PETRIS
GRYNFABRIKS A.-B.
HVETLANDA.**

ANSLAGSTAVLAN.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Stockholm med omnejd

sammanträder onsdagen den 20 mars kl. 8 e. m. å Årstaklubben, Smålandsgatan 20.

Vem ärver? Föredrag av advokat Mathilda Staël von Holstein. Tesupé å kr. 1:50.

Styrelsen.

F.-B.-F.-kretsarna.

Båstadskretsen sammanträdde till årsmöte d. 18 febr. i Hotell Båstad under fru Ragnhild Nilssons ordförandeskap. Års- och revisionsberättelser föredrogs, styrelsen beviljades decharge. Av årsberättelsen framgick bl. a. att kretsen under det gångna året anordnat fyra samkvämsaftnar; styrelsen hade haft fyra sammanträden. Kretsen hade tillställt Kristianstads läns stipendiefond kr. 50:— och samma belopp till F.-B.-F:s pensionsfond. Vid förrättat val utsågs fröken M. Graff till kretsens ordförande efter fru R. Nilsson, som av hälsoskäl undanbett sig återval till denna post, samt till v. ordförande fru A. Holger efter förr v. ordföranden fru S. Forsberg, som likaledes undanbett sig återval. Sekreterare blev fru N. Ohlsson. I övrigt består styrelsen av förutvarande medlemmarna fruarna R. Nilsson, S. Graff, M. Ahlgren, R. Kruse och E. Berg. Efter fru M. Rehn, som under året avlidit, invaldes fru B. Baumgardt. Som styrelsesuppleanter omvaldes fru G. Söling och nyvaldes syster Malin Karlsson efter fru Baumgardt. Revisorerna, postmästare N. Rosengren och fröken K. Berg

återvaldes, likaså revisorssuppleanten fru E. Svensson.

Årsmötet beslöt att höja årsavgiften pr kretsmedlem med 50 öre och att höjningen skulle gå som bidrag till F.-B.-F:s pensionsfondsinsamling.

Falköpingskretsen höll den 20 febr. årsmöte. Års- och revisionsberättelser upplästes och godkändes, och styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för 1928 års förvaltning. Av de styrelseledamöter, som voro i tur att avgå, återvaldes fru Marie Sophie af Ekenstam och fröken Ruth Gustafsson, och nyvalda blevo (efter fröken Margit af Ekenstam och fröken Anny Andersson, som av sagt sig) fru Signe Sjöqvist och fru Hildur Dahlhoff. Till ombud vid förbundets allmänna årsmöte utsågos ordföranden fru Tullie Koch och fru Gurli Stanzén med fru af Ekenstam och fru Elsa Eriksson som suppleanter.

I samband med årsmötet hade anordnats en utställning av gamla handarbeten och vävnader, vilken rönt livligt intresse av talrika besökande. Det var en synnerligen vacker och rikhaltig exposition som åstadkommits — alltifrån dyrgripur från 1720 och fram till alster av 1880- och 90-talets konstskicklighet.

Kvällens program upptog i övrigt pianomusik, duett- och solosång av kostymrade uppträdande samt kaffe och te serverat av unga damer i 1800-tals-kostym.

Gotlandskretsen sammanträdde till årsmöte å Residenset i Visby den 23 febr. En samarbetskommitté mellan olika i staden verkande föreningar bildades. Fru Gertrud Rodhe höll ett föredrag om "Barnavårdsmannainstitutionen" varefter följde livlig diskussion. En resolution antogs, i vilken uttrycktes en önskan att kvinnlig arbetskraft skulle användas i större utsträckning inom barnavårdsnämnden och som barnavårdsmän.

Gävlekretsen sammanträdde den 7 febr. under fru Anna Björks ordförande

För hemvävnaden

äro våra lin- och towgarner de lämpligaste samt därtill de billigaste

JUTEGARNER

till mattinslag, såväl ofärgat som i ett flertal färger. Efterfråga alltid våra garner hos Eder handlande. Om de ej finnas erhålles prover

och prislista på begäran gratis och portofritt.

Torsäkers Linberednings A.-B.
Torsäker.

deskap till årsmöte å hotell Baltic. Av styrelsens berättelse framgick att kretsens medlemsantal vid 1928 års slut var 236. Länsstipendiefondens i bank inestående tillgångar belöpte sig till kr. 721:52.

Vid företaget styrelseval utsågs till ordförande fru Anna Björk. De avgående styrelsemedlemmarna fingo sina mandat förnyade. Styrelsen konstituerade sig sålunda: fru Anna Björk, ordförande, fru Signe Leksell, vice ordförande, fröken Louise Gripenberg, sekreterare, fröken Martha Schrewelius, vice sekreterare, fröken Elsa Wengelin, kassaförvaltare, fru Gerda Modén och fru Gunhild Delin mötesvärdinnor samt fru Signe Andersson, fru Martha Ekman och fröken Elna Sidvall.

Revisorerna, fröknarna Elisabeth Johansson och M. Lundius, samt suppleanten, fru Lotten Westergren, omvaldes. I stället för fru Märta Ringheim, som avflyttat från Gävle, utsågs fru Anna Bäcklin.

Till ombud vid förbundets stora årsmöte, som blir i Gävle i maj månad, valdes fruarna Signe Leksell, Signe Andersson, Martha Ekman, Ebba Lundbäck och D. Öhnell samt till suppleanter fru E. Karsberg, fröken Greta Lindström, fröken Elsa Lindström, fröken Svea Thuresson och fru Anna Bäcklin.

Efter förhandlingarna berättade fröken Louise Gripenberg om en resa i Finland. Föredraget belystes med skioptikonbilder. Därefter sång av fröken Margareta Högfors till ackompanjemang av fröken M. Sörensen. Samkväm och tesupé.

Halmstads kretsen sammanträdde den 22 febr. till årsmöte under fröken Anna Ljungbergs ordförandeskap. Ur årsberättelsen kan nämnas, att kretsen vid 1928 års slut hade 205 medlemmar, varav 3 ständiga, att kretsen haft 6 allmänna möten, varjämte 2 offentliga föredrag anordnats.

Revisionsberättelsen föredrogs och styrelsen beviljades full ansvarsfrihet. Kassa-

behållningen till 1929 utgör kr. 226:19, varjämte finnes reserverat å sparkasseräkning för framtida ökning av stipendiefonden kr. 661:97.

Hela styrelsen omvaldes med acklamation. Den har senare konstituerat sig sålunda: ordförande grevinnan Stina Mörner, vice ordförande fröken Anna Ljungberg, kassaförvaltare fröken Ebba Pagander, sekreterare fru Ruth Hernqvist, fru Anna Berggren, fröken Olga Lindström och fru Vivi Ehnbohm.

Likaså omvaldes med acklamation till mötesvärdinnor fru Anna Berggren och fru Alma Spiik, till revisorer fru Anna Nyström och fröken Marit Olde och till deras suppleanter fru Solveig Frummerin och fröken Olga Lundberg.

Till ombud vid F. B. F:s årsmöte i Gävle valdes fröken Anna Ljungberg, fru Ruth Hernqvist, fru Greta Ahlberg och fru Stina Ohlsson.

Efter torhandlingarna visades en serie tablåer, 12 kvinnoporträtt från skilda tidevarv. De beledsagades av pianomusik av fru Elsa Thorsbeck-Möller, väl vald till de olika karaktärerna, och av deklamation av fru Viktoria Bergstrand av verser, skrivna till de olika typerna av läroverksadjunkt Arvid Kindberg. Fru Betty Sandberg, som givit uppslaget till tablåerna, hade även utfört den vackra ramen till dem, och fru Anna Forthmiier-Johansson och fru Anna Kindberg hade ej sparat någon möda för att få typerna så lyckade som möjligt. Därefter supé. Fjorton nya kretsmedlemmar antecknades.

Kristianstads kretsen hade d. 15 febr. årsmöte å Frimurarehotellet under fru Elisabeth Sjövalles ordförandeskap. Års- och revisionsberättelser föredrogs och acharge beviljades styrelsen. Vid förrättat styrelseval omvaldes de tolv ordinarie medlemmarna: fru Elisabeth Sjövall, fröken Anna Lundquist, fröken Clara Munck af Rosenschöld, fru Ruth Dörring,

Smärtor i muskler och leder, Huvudvärk, Förkylning etc.

som så ofta förbittra livet, avhjälpas även i envisa fall, på några få minuter, om Ni tar ett par tabletter TOGAL.

TOGAL rekommenderas av tusentals läkare, är svenskt fabrikat, samt är oöverträffat

ilugn men förvånansvärt snabb effekt. Det urskiljer även starkt urinsyran ur kroppen samt går till roten av det onda. TOGAL fås, utan recept, å alla apotek till Kr. 0:85 och 2:40 pr flaska.

rektor Ellen Widerberg, fru Agnes Ingvar-Nusson, fru Lotten Borg, fru Emma Nilsson, fru Elsa Nordlund, fru Maja Engberg, fru Anna Fischer och fru Olgin Pallin. Suppleanterna, fruarna Ståhl och Carlborn, som avböjt återval, ersattes av fru Lisa Nordenskiöld och fröken Lilly Celander. Övriga suppleanter fru Ellen Nilsson och fröken Fosca Leifert omvaldes.

På ordförandens förslag valdes fru Signe Nilsson till hedersledamot av styrelsen.

Revisorerna med suppleanter blevo likaledes omvalda med undantag för fröken Leifert, som avböjt återval. I hennes ställe utsågs fru M. Hejbel till revisorssuppleant.

Sedan mötesförhandlingarna förklarats avslutade, höll fil. mag. Anna Munck af Rosenschöld ett föredrag över ämnet "Rom och svenska arkeologiska institutet", varpå följde sång av fru Eckman med ackompanjemang av fru von Sydow. Gemensamt tesupé.

Vid konstituerande sammanträde med styrelsen valdes till ordf. fru Elisabeth Sjövall, till v. ordf. fröken Clara Munck af Rosenschöld, till sekreterare rektor Ellen Widerberg, till v. sekreterare fru Olgin Pallin, till kassaförvaltare fru Emma Nilsson samt till mötesvärdinnor fruarna Anna Fischer och Ruth Dörning.

Två parallellkurser i franska för vuxna nybörjare ha denna termin startats under ledning av fröknarna Gunborg Andréén och Olga Ragnarsson samt tvenne dito för mera försigkomna elever med fru Elisabeth Sjövall och fil. mag. Carin Fahlin som ledare.

Landskronakretsen hade d. 27 februari sitt årsmöte på Flickläroverket. Förhandlingarna leddes av v. ordf. fru Klara Torpson, som under hela det gångna året fungerat som ordförande. Års- och revisionsberättelse upplästes och mötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet. Styrelsen omvaldes med acklamation, likasom suppleanterna, med undantag av fru Ingeborg

Hanström, som av sagt sig återval. I hennes ställe invaldes fru Ingrid Lindstén.

Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes.

Fungerande ordföranden höll därefter ett kort anförande, där hon dels redogjorde för resultatet av de åtgärder kretsen vidtagit för insamling till pensionsfonden — en lista och en lyckad soaré den 1 dec. varvid Ploms "Valuta" uppfördes — dels riktade varma maningsord till mötet att göra allt för att stödja förbundets verksamhet.

Efter mötet höll lektor G. Lindstén föredrag om "Några drag i Karlfeldts Hösthorn", varefter vidtog samkväm med tesupé, samt sång av fröken A. Flint, ackompanjerad av fru A. Malmberg.

Linköpingskretsen sammanträdde till årsmöte den 21 januari i Elementarläroverkets för flickor högtidssal under grevinnan Louise Stenbocks ordförandeskap.

Års- och revisionsberättelserna föredrog, och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Styrelsen omvaldes med undantag av fru Callia Gezelius, från vilken avsägelse förelåg. I hennes ställe invaldes fru Eva Hanzén. Revisorer och suppleanter omvaldes.

I samband med årsmötet höll författarinnan fröken Fia Öhman ett med ljusbilder illustrerat föredrag om sina resor i Orienten.

Malmökretsen hade den 18 febr. årsmöte i Kungsparkens restaurang under fru Elisabeth Quensels ordförandeskap. Av årsberättelsen framgick, att kretsen vid 1928 års slut räknade 492 medlemmar, därav 11 nya medlemmar, samt att sju kretsmöten hållits under året.

Från konsu och fru Sederholms stipendiefond hade utdelats 2,000 kr.

Vid företaget val av föreskrivna sex styrelsemedlemmar omvaldes de fyra avgående medlemmarna fru M. Björkwall, fröken M. Kärrberg, fru O. Selmer och fru Eva Smedberg. Efter fröken A. T. Nils-

Juvelerare H. Moberg, Kungsgatan 14, Sthlm.
slutförsäljer hela lagret med 25 proc. rabatt.

son, som på grund av avflyttning från staden undanbett sig återval, samt efter framhåna fröken A. Eurenus valdes fru Anna Nordenstedt samt fröken Maria Håkansson. Revisorerna, fröken M. Munck af Rosenschöld och fröken E. Svensson, omvaldes. Till ombud vid F.-B.-F:s årsmöte i Gävle utsågos: fruarna Elisabeth Quensel, Olivia Selmer, Ada Hultgren, Magnhild Björkwall och Tyra Schartau samt fröknarna Naämi Uddenberg, Elisabeth v. Platen, Maria Kärrberg, hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson och doktor Eva Smedberg.

Styrelsen konstituerade sig med fru E. Quensel som ordförande, dr E. Smedberg v. ordförande, fru Th. Schartau sekreterare, fru O. Selmer kassaförvaltare; mötesvärdinnor: fruarna M. Björkwall, A. Hultgren och fröken E. von Platen.

Ordföranden framförde till fröken A. T. Nilsson ett tack för det stora och varma intresse hon alltid visat kretsen.

Mötet avslutades med att fröken Anna Falkman gav "En pratstund om dagligt liv, handel ochandel i gamla Malmö på 1850—70 talet".

Mariestadskretsen hade den 9 febr. tillsammans med Husmodersföreningen och Vita Bandet offentligt föredrag av doktor Alma Sundquist i befolkningsfrågan och den 26 febr. tillsammans med Husmodersföreningen föredrag med titeln "Hur vinnes en förbättrad ekonomi" av fru Alice Jaensson.

Den 25 febr. hade kretsen årsmöte å residenset under fru Marianne Ekmans ordförandeskap.

Årsberättelse och revisionsberättelse för kretsen upplästes och godkändes och ansvarsfrihet beviljades.

Fru Ekman samt fruarna A. Florén och M. Jansson hade undanbett sig återval till kretsens styrelse. Fruarna Sigrid Holmberg och Emelie Bergman samt fröken Gudrun Langenheim jämte förutvarande suppleanterna fru Sigrid Brattström och

fröken Gerda Lindblom omvaldes och nyvaldes fru Ester Ekengren samt fröknarna Dagmar Johansson och Torborg Welin. Till ombud vid förbundets årsmöte utsågos fröken Langenheim och fru Martha Bergenfeldt med fröken Greta Holm och fru Siri-Lisa Björck som suppleanter. Revisorer blevo fröknarna Sigrid Lindgren och Ester Wallin med fru Selma Ericson och fröken Claesine Nordqvist som suppleanter. Mötesvärdinnor: fruarna Hertha Sandels och Nanna Nordal.

Redovisning lämnades för den av kretsen under hösten 1928 anordnade insamlingen, vilken givit ett netto av 2,400 kr. Kretsens tack till de avgående styrelsemedlemmarna framfördes av fröken Langenheim, som därvid särskilt vände sig till fru Ekman och fru Florén, som för sex år sedan tagit initiativet till kretsens bildande och som åtagit sig ansvaret att leda dess öden under de första vanskliga åren. Härefter valdes fru Ekman till kretsens hedersordförande.

Vid konstituerande sammanträde med den nya styrelsen utsågos inom denna följande funktionärer: fröken Langenheim ordförande, fru S. Holmberg v ordförande, fröken D. Johansson kassaförvaltare, fröken T. Welin sekreterare.

Efter förhandlingarna följde supé och samkväm, litterär och musikalisk underhållning.

Norrköpingskretsen hade årsmöte den 6 febr. i den gamla vackra Stadshussalongen. Sedan kretsmedlemmarna samlats kring de välförsedda kaffeborden vidtogo förhandlingarna. Den förutvarande styrelsen omvaldes med undantag av fröken Greta Leijon, som undanbett sig återval. Suppleanten fru Karin Edlund invaldes i hennes ställe, och till 1:sta suppleant nyvaldes fru Elsa Alkman.

Kretsen beslöt att den 12:te mars anordna en musikalisk-dramatisk soaré för

MOLINDERS

köttkonserver

Delikata - Bekväma

H. M. Konungens
Hovleverantör

att erhålla medel till fonden för den allmänna verksamheten.

Nyköpingskretsen hade den 11 febr. årsmöte i Odd Fellows klubblokal. Års- och revisionsberättelserna föredrogos, och ansvarsfrihet beviljades. Medlemsantalet utgjorde vid årets slut 101. I styrelsen omvaldes fröken Esther Laurell, ordf., fru Ester Bäckström, v. ordf., fröken Gertrud Unger, sekr., och fröken Math. Olsson samt nyvaldes fru Tora Munke, kassaförvaltare, efter fru Marta Swenborg,

Växjöskretsen anordnade den 20 febr. en soaré i Stadshussalongen. Fröken Signe Hansson utförde Rapsodie av Brahms, varpå ridån gick upp för "Dialogen" mellan Gustav III och nutidskvinnan, charmant och ledigt framförd av de två spelande.

Under en s. k. "Paus m. m." uppläste fru Blenda Sylvan en av henne författad humoristisk dikt om "Kvinnan", och kassör Högberg sjöng med schwung ett par kupletter av vilka texten till den första omredigerats av fru Sylvan med lokala inslag, som väckte munterhet i salongen. Sist kom den dråpliga kristidspjäsen "Valuta", som framlockade både skrattsalvor och applåder.

Programmets innehåll och det goda ändamålet — behållningen går till F.-B.-F:s insamlingsfond — hade entusiasmerat såväl stadsbor som en del lantbor att infinna sig.

Örebrokretsen höll den 14 febr. sitt årsmöte å Fernanderska skolan. Till ordf. omvaldes föreståndarinnan vid Risbergska skolan fr. Martha Grönvall. Övriga styrelsemedlemmar blevo: fruarna S. Lundgren, E. Karlsson, E. Lind, L. Lysell, fröknarna H. Bratt och E. Lindh (omvalda) samt fruarna E. Pohlmann och K. Molin (nyvalda). Revisorerna, fröknarna G. Blomqvist och S. Håkansson, omvaldes. Kretsens medlemsantal utgjorde vid årets slut 120. Sex ordinarie kretsmöten ha hållits med föredrag i skilda ämnen. Kurser i engelska och franska språken ha pågått under ledning av fru U. Holmstedt, fil. mag. B. Sandqvist och fröken A. Berndes. Upplysningsbyrån för kvinnligt yrkesval har likaledes fortsatt sin verksamhet samt föreståtts av fru Signe Lundgren.

Till kretsrepresentant i länets stipendienämnd återvaldes fröken Hanna Bratt. Till representanter vid årsmötet i Gävle utsågos fruarna Signe Lundgren och Elisabeth Karlsson.

Den 26 febr. gav kretsen till förmån för den allmänna verksamheten en soaré å Stora Hotellsalongen. Programmet inleddes med ett pianosolo av fru Regina Hagstrand och fortsatte med sånger av Lindblad och Geijer, utförda av fru Rut Engberg, därpå tablåer, hämtade ur Fredrika Bremers romaner, med Beata Vardagslag, Chère Mère, Franciska, "Presidenten" och Mamsell Rönnqvist som uppträdande figurer; till sist Fredrika Bremer själv med Herthamanuskriptet i handen. En dialog, Eva och Fredrika, av Astrid Värning avslutade programmet.

Begär alltid

Kobbs Thé

OBS! Äkta endast med vidstående varumärke som är lagligen skyddat

KONTROLLANT: DOKTOR J. E. ALÉN

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50, 27 62.

U N D E R S T Ö D F Ö R R E K R E A T I O N

För beredande av rekreation åt ogifta kvinnor av "den borgerliga medelklassen" vilka uppnått minst 45 års ålder och behöva understöd för hälsans vårdande utdelas i år från Hedda Karlholms rekreatjonsfond ett *belopp av omkring 600 kr., i en eller flera poster.* Anförvanter till donator har företräde.

Ansökan, åtföljd av *intyg från pastor*, styrkande den sökandes ålder, understödsbehov, godaandel och att sökande varken är lärarinna, sjuksköterska, prästdotter eller av adlig börd samt *intyg ang. behov av rekreation* och i övrigt de handlingar, till stöd för ansökan, som sökande önskar bifoga, insändes före den 1 april 1929 till

Fredrika-Bremer-Förbundet

Klarabergsgatan 48.

Stockholm.

Innehåll.

Vägen till en djupare samhällsgemenskap. Av *Emilia Fogelklou.*

Kvinnliga poliser. II. Av *Gertrud Törnell.*

Alice Cervin. Av *Clara Wahlström.*

Flickornas yrkesval under debatt.

Ur skärgårdskvinnornas liv. Av *Eva von Holst.*

F. B. F.-kretsarna.

Kalmar Preparerade

HUSHÅLLS RIS

i Hygienisk Förpackning

äro

*Lättkockta, Lättsmälta
Svällande och Dryga*

KALMAR ÅNGKVARNS KOMMANDITBOLAG